

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek školskej inšpekcie

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v základnej škole v školskom roku 2015/2016 v SR

Komplexné inšpekcie s cieľom zistiť stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu, podmienok výchovy a vzdelávania sa vykonali v **143** základných školách, čo tvorilo **6,76 %** z celkového počtu **2 113** základných škôl v SR. Posúdenie stavu a úrovne kontrolovaných oblastí sa realizovalo hospitáciami na vyučovacích hodinách, uskutočňovaním rozhovorov s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, s vyučujúcimi, so žiakmi, analýzou základnej pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie súvisiacej s riadením školy a s organizáciou výchovy a vzdelávania. Zároveň sa posudzovali materiálo-technické vybavenie, personálne a priestorové podmienky subjektov. Dôležité podklady sa získavali zadaním informačného dotazníka riaditeľom škôl, dotazníka o klíme školy pedagogickým zamestnancom a zadaním dotazníka žiakom a členom žiackych školských rád o výskyte šikanovania a vytváraní podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v školách. Správa obsahuje aj zistenia z niektorých tematických inšpekcií vykonaných na podnet¹, ktoré priamo súvisia s jej obsahom.

Z kontrolovaných škôl bolo **129** štátnych, **10** cirkevných a **4** súkromné školy. Sídlo v meste malo **45** a sídlo na vidieku **98** škôl, s vyučovacím jazykom slovenským bolo **120** subjektov, s vyučovacím jazykom maďarským **20** a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským **3** subjekty. Plnoorganizovaných škôl bolo **92** a zriadené ročníky iba na prvom stupni malo **51**. Z celkového počtu kontrolovaných škôl vzdelávalo **21** viac ako 60 % žiakov zo SZP – rómskych žiakov a **21** kontrolovaných subjektov, prevažne spádových škôl pre viaceré obce situované v blízkosti vyčlenených rómskych osád, vzdelávalo 3 % až 60 % žiakov zo SZP a žiakov zo SZP z MRK.

Základné údaje o školách a žiakoch

V kontrolovaných ZŠ bolo celkovo zriadených **1 532** tried, v ktorých evidovali **27 531** žiakov, z toho **2 515** žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP). Diagnostikované zdravotné znevýhodnenie (ďalej ZZ) malo **957** žiakov, športovo alebo všeobecné intelektové nadanie **197**. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce z vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí malo **510** žiakov (ďalej žiak zo SZP). Bežné triedy ZŠ navštevovalo 26 190 žiakov, v triedach so spojenými ročníkmi zriadených na prvom stupni sa vzdelávalo 946. V 48 špeciálnych triedach evidovali 395 žiakov so ZZ. Formou *individuálneho vzdelávania žiakov prvého stupňa* sa vzdelávalo 23 žiakov.

Riaditelia škôl vydali v aktuálnom školskom roku **382** žiakom, z ktorých **135** pochádzalo z marginalizovaných rómskych komunít (ďalej MRK), rozhodnutie *o povolení plniť povinnú školskú dochádzku v školách mimo územia SR*. V predchádzajúcom školskom roku bolo vydaných **275** rozhodnutí o povolení plniť povinnú školskú dochádzku v školách mimo územia SR, z nich **57** žiakom z MRK. Zákonní zástupcovia týchto žiakov zväčša nepožiadali o vykonanie komisionálnych skúšok, so spádovou školou nekomunikovali. Viacerí žiaci, ktorí sa vrátili z pobytu v zahraničí, sa komisionálnych skúšok bez ospravedlnenia nezúčastnili alebo boli pri skúškach neúspešní. V aktuálnom školskom roku vykonalo komisionálne skúšky 179 žiakov, z nich 39 žiakov z MRK. Problémy so vzdelávaním rómskych žiakov v školách v zahraničí mali najmä 3 ZŠ². Zákonní zástupcovia zanedbávali svoju ohlasovaciu povinnosť voči spádovej škole, v zahraničí neprihlásili svoje deti na plnenie povinnej školskej

¹ SZŠ 1. – 4. ročník, Batkova 2, Bratislava; ZŠ s MŠ, Hviezdoslavova 415/40, Ludanice; ZŠ s MŠ, Preseľany 580

² ZŠ s MŠ, SNP 47, Krompachy; ZŠ – Alapiskola, Hlavná 1, Drahňov; ZŠ, Nováčany 102

dochádzky. V jednej zo škôl absenciu 5 žiakov na vyučovaní nevykazovali, o ich pobyte v zahraničí nemali dostatočné informácie. Riaditeľka školy nevykonala žiadne ďalšie opatrenia t. j. neoznámila zriaďovateľovi skutočnosť, že zákonní zástupcovia žiakov nedbali o riadnu dochádzku detí do školy, neoznámila túto skutočnosť ani obci, v ktorej mali žiaci trvalý pobyt.

V 8 subjektoch³, v ktorých vzdelávali rómskych žiakov, bolo zriadených 11 tried **nultého ročníka**. Vzdelávalo sa v nich 135 žiakov zo SZP. Dôvodom ich zaradenia do nultého ročníka bola chýbajúca predškolská príprava i nedostatočne osvojené sociálne i samoobslužné zručnosti. K negatívnym zisteniam v tejto oblasti patrilo zaradenie žiakov do nultého ročníka bez diagnostikovania školskej spôsobilosti a odporúčenia príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (ďalej CPPPaP) alebo akceptovanie vyšetrení školskej spôsobilosti detí zo SZP centrom špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej ČŠPP). Vedúci pedagogickí zamestnanci sa o vzdelávaní žiakov v nultom ročníku vyjadrovali prevažne pozitívne, potvrdili, že pomohlo jednotlivcom prekonať sociálne a jazykové bariéry, spustil sa proces postupného rozvíjania ich grafomotorických, vyjadrovacích a matematických vedomostí. V predchádzajúcom školskom roku navštevovalo zriadené nulté ročníky v kontrolovaných školách 137 žiakov so SZP. K pozitívnym údajom prináleží zistenie, že po vykonanej rediagnostike v príslušnom poradenskom zariadení sa 105 žiakov vzdelávalo v 1. ročníku bežných tried, pričom 2 z nich boli vzdelávaní formou integrácie. Do 1. ročníka špeciálnej triedy zaradili 14 a do 1. ročníka špeciálnej školy preradili 12 žiakov. Povinnú školskú dochádzku v školách mimo územia SR začali plniť 6 žiaci. Ďalšie informácie o ich vzdelávaní školy nemali z dôvodu prerušenia kontaktu zákonných zástupcov so spádovou školou. S problematikou zriadenia nultého ročníka súviseli aj negatívne zistenia z inšpekcie vykonanej v SZŠ⁴. Do nultého ročníka boli prijímaní žiaci, ktorí nespĺňali zákonom stanovené požiadavky: nepochádzali z málo podnetného sociálneho prostredia a vzhľadom na ich nadštandardné sociálne prostredie nebol u nich predpoklad nezvládnutia vzdelávacieho programu prvého ročníka ZŠ; žiaden zo žiakov nemal odloženú povinnú školskú dochádzku a niektorí zo žiakov nedosiahli ani k 1. septembru fyzický vek 6 rokov.

Školský vzdelávací program

Posudzovanie oblasti *riadenie školy* sa odvíjalo od kontroly úrovne vypracovania **školského vzdelávacieho programu** (ďalej ŠkVP), reálneho napĺňania definovaných cieľov, dodržiavania učebných plánov, plnenia učebných osnov. V kontrolovaných školách sa smerovanie, organizácia i obsah procesu edukácie uskutočňovali v súlade s vyhotovenými ŠkVP a iŠkVP pre 1. ročník primárneho vzdelávania a 5. ročník nižšieho stredného vzdelávania. Riaditelia škôl vzdelávacie programy zväčša aktuálne revidovali a prispôbovali vlastným špecifickým potrebám a podmienkam. Boli sprístupnené zákonným zástupcom žiakov a zverejnené na webových sídlach. Takmer v 12 % škôl ich vedúci pedagogickí zamestnanci nepredložili na prerokovanie pedagogickej rade alebo rade školy.

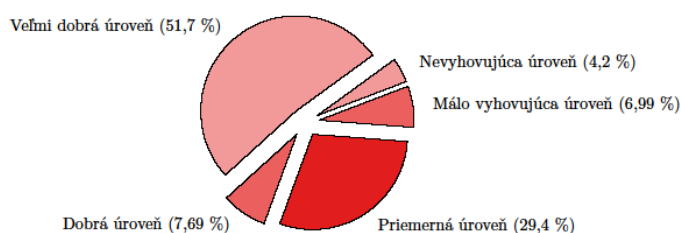
V 74 subjektoch vypracovali vzdelávacie programy na **veľmi dobrej úrovni**, v 11 na **dobrej**, v 42 na **priemernej** úrovni. **Málo vyhovujúcu** úroveň mali programy vyhotovené v 10 subjektoch a **nevyhovujúcu**⁵ v 6 ZŠ (graf č. 1).

³ **Košický kraj** – ZŠ, Hlavná 346, Nižná Myšľa; ZŠ, Zdoba 160, Sady nad Torysou; ZŠ s MŠ, SNP 47, Krompachy; ZŠ s MŠ, Moskovská 1, Michalovce; ZŠ, Chrást nad Hornádom 44; **Prešovský kraj** – ZŠ, Jánovce 212; **Banskobystrický kraj** – ZŠ s MŠ, Banská 116/47, Cinobaňa; ZŠ Dr. V. Clementisa, Francisciho 803, Tisovec

⁴ SZŠ 1. – 4. ročník, Batkova 2, Bratislava

⁵ **Bratislavský kraj** – ZŠ, Školská 49, Vinosady; **Nitriansky kraj** – ZŠ Andre Adyho s VJM – Ady Andre Alapiskola, Adyho 9, Štúrovo; CZŠ s MŠ s VJM – Egyházi Alapiskola és Óvoda Keť – Kéty 218; **Banskobystrický kraj** – ZŠ s VJM, Naporadza – Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Napragy; **Košický kraj** – ZŠ s MŠ, Hlavná 162/73, Plechotice; ZŠ – Alapiskola, Hlavná 1, Drahňov

Graf č. 1 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov

Pozitívne zistenia

- vymedzenie cieľov výchovy a vzdelávania v súlade s reálnymi podmienkami a špecifickými potrebami školy a regiónu
- využitie disponibilných hodín na profiláciu školy, na posilnenie povinných predmetov

Negatívne zistenia

- nevypracovanie vlastných poznámok k učebným plánom školy týkajúcich sa organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu
- vypracované učebné osnovy neboli rozpracované v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom

Vypracovanie **60 % ŠkVP a iŠkVP zodpovedalo statusu strategicky významného dokumentu reprezentujúceho školu**. Ich jednotlivé časti boli vecné a prehľadné, poskytovali reálne informácie o personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienkach škôl. Pedagogické koncepcie vychádzali z podrobnej *SWOT* alebo *STEPE* analýzy s pomenovaním silných a slabých stránok i posúdením vonkajších faktorov ovplyvňujúcich chod školy, niekde vychádzali aj zo zistení z kontrolnej činnosti a z pravidelne realizovaných overovaní úroveň výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov. Vzdelávacie programy väčšinou obsahovali definované poslanie výchovy a vzdelávania a vymedzenie **vlastných cieľov** zameraných zväčša na intenzívnejší rozvoj čitateľskej a digitálnej gramotnosti, komunikačných zručností v cudzom jazyku, v školách s vyučovacím jazykom maďarským aj na posilnenie komunikačných zručností v materinskom a štátnom jazyku, na environmentálnu oblasť a formovanie zdravého životného štýlu, na regionálnu a mediálnu výchovu, niekde aj na rozvoj manuálnych zručností. Stanovené priority rozvíjania nie vždy zodpovedali personálnym a materiálno-technickým podmienkam subjektov, uplatňovanému učebnému plánu či schopnostiam žiakov. Základnú súčasť programov tvorili **učebné plány** (ďalej UP) pre primárne vzdelávanie, pre nižšie stredné vzdelávanie, niekde aj pre nultý ročník alebo zriadené špeciálne triedy, akceptovali rámcové učebné plány príslušného ŠVP a iŠVP. Reálnosť napĺňania stanovených cieľov vzdelávacích programov podporovalo posilnenie hodinovej dotácie povinných predmetov ŠVP, hlavne zo vzdelávacích oblastí *jazyk a komunikácia, človek a príroda, človek a spoločnosť, zdravie a pohyb*, tiež využitie disponibilných hodín na profiláciu školy aj prostredníctvom zavedenia nových predmetov. S cieľom podporiť rozvoj základných pracovných zručností žiakov posilnili vo viacerých školách voliteľnými hodinami aj predmety *pracovné vyučovanie* na 1. stupni, *technika* na 2. stupni a *pracovné vyučovanie* v špeciálnych triedach na oboch stupňoch ZŠ. **Učebné osnovy** (ďalej UO) boli prílohou ŠkVP, obsahovali charakteristiku predmetu, ciele, stratégie, učebné zdroje, kritériá hodnotenia jednotlivých predmetov. Funkciu UO plnili aj vzdelávacie štandardy iŠVP. Vyhotovené UO nultého ročníka v plnom rozsahu rešpektovali vzdelávacie možnosti žiakov zo SZP. K pozitívnym zisteniam patrila skutočnosť, že 85 % škôl, ktoré vzdelávali žiakov so ŠVVP v špeciálnych triedach zriadených v primárnom a v nižšom strednom vzdelávaní, mali vyhotovené UO všetkých predmetov v rozsahu príslušných

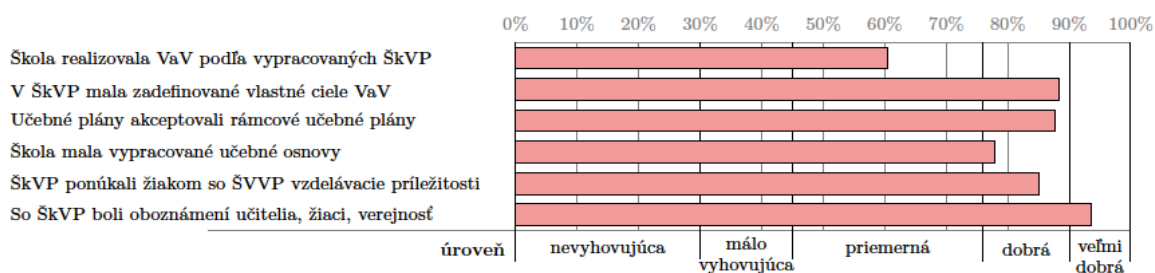
vzdelávacích štandardov a pre žiakov vypracovali individuálne výchovno-vzdelávacie programy (ďalej IVP). Spôsoby využitia **prierezových tém** boli prevažne prehľadne rozpracované v ŠkVP alebo v samostatných dokumentoch, niekde aj v plánoch práce metodických orgánov.

Realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi školského zákona v plnom rozsahu a kvalitne neumožňovalo 40% ŠkVP. Zistené závažné nedostatky v UP aj v inovovaných UP v 12 % škôl pre primárne a pre nižšie stredné vzdelávanie sa týkali neakceptovania príslušného rámcového UP, nestanovených alebo nejasne stanovených podmienok a špecifik organizácie vzdelávacieho procesu. Najčastejšie sa nedostatky prejavili v nedodržaní maximálneho počtu žiakov v skupinách pri vyučovaní *cudzích jazykov, telesnej/telesnej a športovej výchovy* alebo v nedelení žiakov na skupiny chlapcov a dievčat, v spájaní rôznych ročníkov pri vyučovaní výchovných predmetov, nerealizovaní laboratórnych prác z predmetov *fyzika a chémia*. UP pre zriadené špeciálne triedy boli neúplne vypracované, vlastné poznámky neobsahovali ucelené údaje o reálnej organizácii výchovy a vzdelávania v spojených ročníkoch špeciálnych tried, o vytváraní skupín na vyučovaní *telesnej/telesnej a športovej a informatickej výchovy*. **Učebné osnovy** vzdelávacích predmetov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania v 22 % škôl neboli vyhotovené v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom a rámcovým UP, niekde nedodržali určenú hodinovú dotáciu predmetov, ojedinele nezodpovedali potrebám a rozvojovým možnostiam žiakov. Často absentovalo v UO obsahovo príbuzných predmetov aj rozpracovanie prierezových tém. S problematikou realizácie obsahu prierezových tém súviseli aj zistenia z 2 ZŠ⁶, v ktorých boli vykonané inšpekcie s cieľom zistiť stav plánovania a realizácie preventívnych aktivít a programov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia i primárnej prevencie. Školská inšpekcia zistila závažné nedostatky týkajúce sa implementácie obsahu prierezovej témy *ochrana života a zdravia* do ŠkVP, realizácie obsahu vzhľadom na osobitosti primárneho a nižšieho stredného vzdelania, nevhodnej organizácie didaktických hier a cvičení v prírode i prezentácie učiva osobami, ktoré nemali požadovanú kvalifikáciu a nimi prezentované témy ohrozovali formovanie želaných hodnotových postojov žiakov. Vzdelávanie žiakov so ŠVVP sa v 15 % škôl realizovalo bez vypracovaných IVP, bez vyhotovených UO pre žiakov s ľahkým i stredným stupňom mentálneho postihnutia alebo ich vyhotovenia v rozpore s príslušným vzdelávacím štandardom. K nedostatkom v oblasti vzdelávania žiakov so ZZ a žiakov zo SZP patrila aj všeobecne formulovaná ponuka ich vzdelávania v ŠkVP. Uvedené informácie boli často neaktuálne, nezodpovedali podmienkam škôl, neposkytovali konkrétne údaje o skupinách žiakov, pre ktoré škola zabezpečovala špecifické podmienky výchovy a vzdelávania. Neboli v nich stanovené metódy, spôsoby, formy a obsah edukácie, ako aj možnosti využívania kompenzačných pomôcok a poskytovania odborného servisu. K závažným negatívnym zisteniam v tejto oblasti prináležalo **neopodstatnené vylúčenie žiakov z MRK z hlavného vzdelávacieho prúdu a ich segregované vzdelávanie v oddelených triedach, ktoré sa realizovalo v 2 ZŠ⁷.**

⁶ ZŠ s MŠ, Preseľany 580; ZŠ s MŠ, Hviezdoslavova 415/40, Ludanice

⁷ CZŠ sv. Michala, Kendice 424; ZŠ, Komenského 6, Medzilaborce (Bližšie informácie sú v Správe o stave vytvárania predpokladov na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania pre žiakov zo SZP v ZŠ v šk. roku 2015/2016 v SR.)

Graf č. 2 Celková úroveň vypracovania ŠkVP

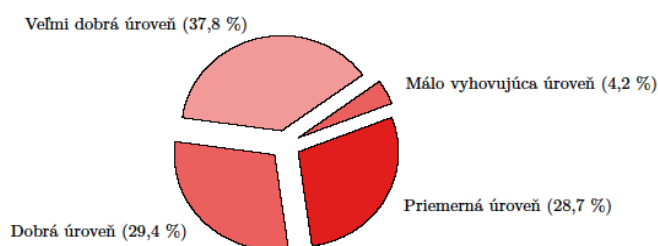

Riadenie školy

Oblasť *riadenie školy* sa posudzovala na základe predložených a počas inšpekcie verifikovaných podkladov o organizácii činnosti školy, o systéme vnútornej školskej kontroly, o zabezpečení systému výchovného poradenstva, o vedení a podpore ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, o využívaní potenciálu poradných orgánov na skvalitnenie procesu výchovy a vzdelávania. Zadaním dotazníkov pedagogickým zamestnancom sa posudzovala klíma školy, intenzita vzťahov medzi pedagogickými zamestnancami a žiakmi školy.

V 54 subjektoch dosiahlo riadenie školy **veľmi dobrú** úroveň, v 42 **dobrá** a v 41 subjektoch bolo na **priemernej** úrovni. **Málo vyhovujúcu** úroveň malo v 6 školách⁸ (graf č. 3).

Graf č. 3 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy

Pozitívne zistenia

- podpora odborného rastu pedagogických zamestnancov
- klíma a kultúra škôl – vytváranie priaznivých interpersonálnych vzťahov, zapojenie žiakov do školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich ich záujem o vzdelávanie
- zabezpečovanie služieb školy prostredníctvom fungujúceho systému výchovného poradenstva

Negatívne zistenia

- málo účinný vnútorný systém kontrolnej činnosti – neprijímanie opatrení k skvalitneniu výchovno-vzdelávacej činnosti školy, neanalyzovanie výsledkov z hospitácií, nerealizovanie následnej kontroly plnenia opatrení
- neposkytovanie primeranej pozornosti výchove a vzdelávaniu žiakov so ZZ, žiakov zo SZP a žiakov zo SZP z MRK

⁸ **Košický kraj** – ZŠ, Nováčany 102; ZŠ – Álapiskola, Hlavná 1, Drahňov; **Nitriansky kraj** – ZŠ Mihálya Katona s VJM – Katona Mihály Alapiskola, Hlavná ul. 503, Búč – Búcs; CZŠ s MŠ s VJM – Egyházi Alapiskola és Óvoda Keť – Kéty 218; ZŠ s MŠ, Školská 373, Horná Kráľová; **Trnavský kraj** – ZŠ, Školská, Lehnice

Pedagogické riadenie

Pozitívnym prínosom pre zabezpečenie oblasti pedagogického riadenia v 88 % subjektoch bolo vypracovanie vnútorných predpisov a súborov dokumentov súvisiacich s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou i s riadením školy. Vyhotovené vnútorné predpisy vymedzovali prostriedky, formy a spôsoby organizácie činností smerujúcich k splneniu cieľov stanovených v školských programoch. **Pedagogická dokumentácia** bola prevažne vedená na tlačivách schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Ojedinele vedúci pedagogickí zamestnanci vnútorné predpisy a zásadné dokumenty v pedagogickej rade neprerokovali. V triednej a v ďalšej pedagogickej dokumentácii škôl sa v 11 % vyskytovali závažné, menej závažné alebo formálne nedostatky, na ktoré boli riaditelia škôl upozornení a metodicky usmernení ako predchádzať ich vzniku (v školách s VJM nevedenie dokumentácie dvojjazyčne; neúplnosť dokumentácie komisionálnych skúšok alebo návrhu na vzdelávanie žiaka so ŠVVP či neúplnosť dokumentácie žiakov plniacich povinnú školskú dochádzku mimo územia SR; chýbajúce záznamy v katalógových listoch žiakov; nepravidelné zapisovanie údajov o dochádzke žiakov).

Ročný plán kontinuálneho vzdelávania mali takmer všetky ZŠ vyhotovený. V riadenom rozhovore sa z oslovených 1 848 pedagogických zamestnancov 78,95 % vyjadrilo, že v posledných piatich rokoch absolvovali viaceré inovačné a aktualizácie formy kontinuálneho vzdelávania zacielené na zvyšovanie odborných poznatkov a zručností, modernizáciu a digitalizáciu vzdelávania⁹. V niektorých školách (10 %) sa celková filozofia ročného plánovania ďalšieho vzdelávania odvíjala od aktuálnych ponúk vzdelávacích inštitúcií a nie od vlastného premysleného plánovania, potrieb a cieľov školy. Formulovanie požiadaviek na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov bolo neúplné, všeobecné, niekde absentovala aj realizácia adaptačného vzdelávania začínajúcich pedagógov. V subjektoch s malým počtom pedagógov sa vzdelávanie z organizačných dôvodov a nedostatku finančných prostriedkov uskutočňovalo buď sporadicky alebo sa vôbec nekonalo.

Výkon štátnej správy v I. stupni v štátnych školách, rozhodovanie v cirkevných a v súkromných školách sa realizoval prevažne v súlade s platnými právnymi predpismi. Nedostatky sa vyskytli v 23 % škôl, v ktorých riaditelia nevydali rozhodnutia, prípadne ho vydali vo veciach nad rámec ustanovenia zákona, niekde aj bez zákonom stanovených príslušných náležitostí. V jednej škole¹⁰ výkon štátnej správy v I. stupni nevykonávala riaditeľka školy, ale starosta obce.

Vedúci pedagogickí zamestnanci 77 % kontrolovaných škôl pri manažovaní výchovy a vzdelávania aktívne kooperovali s členmi poradných orgánov. **Metodické združenia** a **predmetové komisie** sa čiastočne podieľali na riešení problémov menej úspešných žiakov vo vzdelávaní. Členovia poradných orgánov vzájomne kooperovali pri plánovaní, pri tvorbe kritérií hodnotenia, viedli prehľad a evidenciu písomných prác, testov z jednotlivých predmetov. Zistené nedostatky prevažne identifikovali, ale príčiny ich vzniku a následne spôsoby ich odstraňovania navrhovali len ojedinele. Učitelia menších nepĺnoorganizovaných subjektov vytvárali spoločné metodické združenia so školami rovnakého typu vo svojom okolí. Metodické orgány v 38 % subjektov sa nepodieľali na internom vzdelávaní pedagogických zamestnancov, nestimulovali svojich členov k skvalitňovaniu profesijných kompetencií. K negatívnym zisteniam v tejto oblasti patrí skutočnosť, že činnosť poradných orgánov v 15 % škôl bola obmedzená len na plnenie riadiacej a organizačnej funkcie

⁹ Bližšie informácie sú uvedené v Správe o vplyve kontinuálneho vzdelávania na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v ZŠ.

¹⁰ ZŠ, Dravce 97

orientovanej na prípravu žiakov na súťaže, olympiády a na organizovanie mimovyučovacích aktivít.

Vnútný systém kontroly a hodnotenia so zameraním na všetky oblasti výchovy a vzdelávania bol jedným z najslabších článkov v riadení škôl. Vo viac ako v polovici subjektov (55 %) bol málo funkčný a v 2 školách¹¹ mal nevyhovujúcu úroveň. Nekomplexný prístup ku kontrole sa prejavil v neprijímaní opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v činnosti školy, v nerealizovaní následnej kontroly, v neoverovaní účinnosti uplatnených opatrení alebo v nezovšeobecňovaní kontrolných zistení na zasadnutiach poradných orgánov. Systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov mali v subjektoch prevažne vyhotovený. Ojedinele v ňom absentovali kritériá alebo spôsob hodnotenia zamestnancov, v jednej zo škôl sa hodnotenie pedagógov vôbec nere realizovalo. Obsah systému kontroly a hodnotenia žiakov tvorili všeobecné zásady i špecifické zásady hodnotenia pre jednotlivé vyučovacie predmety. V 22 % škôl chýbali v dokumente kritériá hodnotenia, alebo boli rozpracované len pre niektoré predmety, niekde ich stanovili v rozpore s príslušným záväzným metodickým pokynom na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Nie vo všetkých školách bol systém prerokovaný v pedagogickej rade, schválený riaditeľom školy, alebo s ním boli oboznámení žiaci. V 4 % škôl pedagógovia neinformovali zákonných zástupcov o mimoriadnom zhoršení prospechu či správania žiaka. K závažným negatívnym zisteniam súvisiacim s problematikou vypracovania kvalitného systému kontroly a hodnotenia žiakov patrí skutočnosť zistená v čase výkonu inšpekcie v ZŠ¹², ktorá vzdelávala 68 žiakov z MRK. Uplatňované kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov z MRK vzdelávaných v bežných triedach so spojenými ročníkmi neboli prispôsobené ich odlišným špecifickým vzdelávacím potrebám. Z toho dôvodu sa ich vzdelávanie javilo neefektívne, 30 žiakov plnilo povinnú školskú dochádzku v nižšom ročníku, opakovali jeden alebo viacero ročníkov.

Silnou stránkou komunít škôl bolo účinné spolupodieľanie sa na vytváraní pozitívnej **klímy a kultúry škôl**. V činnosti pedagogických kolektívov dominovali organizácia a realizácia mimovyučovacích aktivít spoločenského, kultúrneho, športového charakteru, spolupráca s verejnosťou, s miestnymi organizáciami, s kultúrnymi inštitúciami, vytváranie partnerstiev so školami v regióne, v zahraničí, dobrovoľnícka činnosť a účasť na charitatívnych akciách. Niektoré neplnoorganizované školy (4 %) vzhľadom na nižší počet žiakov a sociálne zloženie žiackych kolektívov (vyššie percentuálne zastúpenie žiakov z MRK) sa v menšej miere zapájali do národných alebo medzinárodných projektov. Mali však otvorejší prístup k realizácii krátkodobých školských projektov, k účasti jednotlivcov na umelecky orientovaných súťažiach. Vo viacerých školách zriadili detské folklórne, tanečné, spevácke či divadelné súbory, v ktorých prehľbovali vzťah žiakov k regiónu, k ľudovým tradíciám a tým prispievali k neformálnemu rozvíjaniu komunikačných, interpersonálnych a sociálnych kompetencií jednotlivcov. Pestrú skladbu mimoškolských aktivít vhodne dopĺňali aj činnosti záujmových útvarov a školského klubu detí (ďalej ŠKD). Úspechy žiakov boli zverejňované na webových sídlach, v školských i v regionálnych časopisoch a šírili dobré meno škôl i žiakov. Temer vo všetkých subjektoch bolo vidieť snahu o skvalitnenie estetickej a kultúrnej úrovne školského prostredia. Z dotazníkov zadaných pedagogickým zamestnancom vyplynulo, že klíma väčšiny škôl bola otvorená, charakterizovaná vzájomnou dôverou v učiteľskom zbore, angažovanosťou učiteľov, s prevahou dobrých vzťahov medzi učiteľmi. V anonymnom dotazníku, ktorý bol zadávaný 4 386 žiakom 5. až 8. ročníka, vyjadrilo 68 % respondentov svoju spokojnosť so školou, ktorú navštevujú. Inú školu by si vybralo 6 % a 25 % respondentov sa k otázke vyjadriť nevedelo. Bezpečne sa v škole cítilo 81 % žiakov, obavy z niektorých zo spolužiakov vyjadrilo 12 %. Pocit bezpečia nemalo v škole 6 % žiakov.

¹¹ ZŠ Mihály Katona s VJM – Katona Mihály Alapiskola, Hlavná ul. 503, Búcs – Búcs; CZŠ s MŠ s VJM – Egyházi Alapiskola és Óvoda Keť – Kéty 218

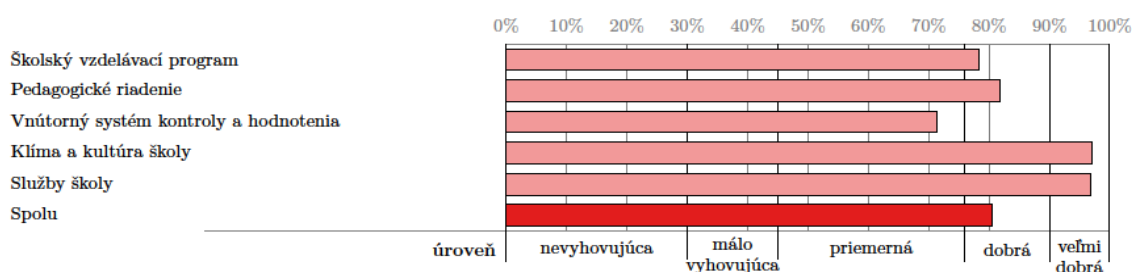
¹² ZŠ, Hlavná 346, Nižná Mýšľa

Respondenti navrhovali v školách zlepšiť vybavenie informačno-komunikačnými technológiami, dobudovanie telocviční, zrekonštruovanie tried a hygienických zariadení a vybudovanie miest na odkladanie bicyklov. Nainštalovali by kamerový systém, aby si učitelia lepšie všímali žiakov, zabránili šikanovaniu a zaistili prísnejší dozor na chodbách. So správaním spolužiakov k učiteľom nebolo spokojných 58 % respondentov, 19 % oslovených si myslí, že učitelia neuplatňovali napomenutia a pokarhania stanovené v školskom poriadku dôsledne a 25 % uviedlo, že dôvodom neprimeraného správania žiakov na vyučovaní boli nezaujímavé vyučovacie hodiny. Polovica z oslovených členov žiackej školskej rady konštatovala spokojnosť so správaním spolužiakov na hodinách. Súhlasné stanovisko s uplatnenými spôsobmi učiteľov na udržanie disciplíny v triede počas vyučovania vyslovilo 77 % respondentov a 5 % s nimi nesúhlasilo.

Výrazne pozitívnu oblasťou v *riadení školy* bolo poskytovanie *služieb školy* na základe vypracovaného systému výchovného poradenstva. V subjektoch so zriadenými ročníkmi len v primárnom vzdelávaní vykonávali funkciu výchovného poradcu riaditelia škôl. Plnili úlohy v rovine poradenskej komunikácie orientovanej na riešenie osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb jednotlivcov a požiadaviek ich zákonných zástupcov. V plnoorganizovaných školách bola činnosť výchovného poradcu orientovaná prevažne na poradenstvo pri riešení aktuálnych výchovných, sociálnych problémov žiakov i problémov menej úspešných žiakov vo vzdelávaní. Osobitná pozornosť bola venovaná aj žiakom so ŠVVP prostredníctvom rozvinutej spolupráce s odbornými zamestnancami zariadení CPPPaP. V niektorých subjektoch, v ktorých zamestnávali interných školských špeciálnych pedagógov, asistentov učiteľa, umožňovala pedagógom vzájomná kooperácia pružnejšie reagovať na vzniknuté ťažkosti v učení alebo v správaní sa žiakov. Školský psychológ pracoval len v 1 škole a v ďalšej škole sociálna pedagogička, ktorá sa venovala najmä žiakom z MRK. V 8 % subjektov nevenovali náležitú pozornosť komplexnému riešeniu vzdelávacích problémov žiakov, vrátane žiakov so ŠVVP a nezabezpečili ich včasné diagnostické vyšetrenie. V oblasti profesijnej orientácie žiakov sa pozornosť výchovných poradcov zacielená prevažne na organizovanie stretnutí žiakov a ich zákonných zástupcov s pedagogickými zamestnancami stredných škôl a návštevy v niektorých z blízkych stredných škôl. Absentovala realizácia intenzívnejšieho poradenstva prostredníctvom individuálnych a skupinových aktivít so zreteľom na školské a profesijné záujmy žiakov a rovnako absentovalo i odborné poradenstvo rešpektujúce súčasné trendy vo vzdelávaní (odovzdávanie informácií o dôležitých zmenách na trhu práce, o možnostiach a podmienkach štúdia na zvolenej škole, o požiadavkách na prijatie na štúdium ...).

Riadenie školy dosiahlo celkovo v kontrolovaných subjektoch dobrú úroveň (graf č. 4).

Graf č. 4 Riadenie školy

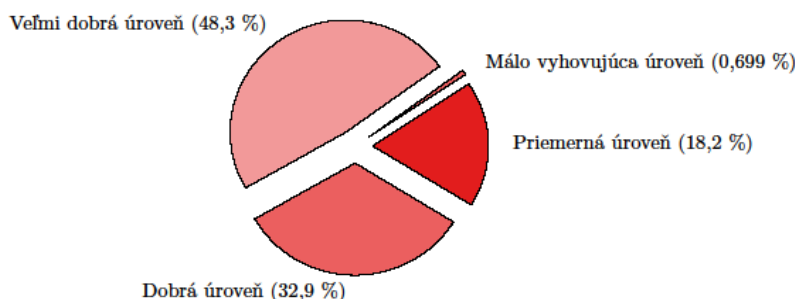

Podmienky výchovy a vzdelávania

V súlade so stanovenými zámermi zadanými v ŠkVP vytvárali subjekty primerané personálne, priestorové, materiálno-technické podmienky pre optimálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. V 69 subjektoch dosiahli podmienky výchovy

a vzdelávania **veľmi dobrú** úroveň, v **47 dobrú** a v **26** subjektoch boli na **priemernej** úrovni (graf č. 5). **Málo vyhovujúcu** úroveň mala **1** škola ¹³.

Graf č. 5 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

Pozitívne zistenia

- účelné a bezpečné využívanie priestorov škôl na realizáciu výchovno-vzdelávacej, záujmovej a mimoškolskej činnosti
- pôsobenie školských koordinátorov v oblasti realizácií rôznych preventívnych aktivít

Negatívne zistenia

- nezabezpečenie monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania s vyhodnotením zistení a prijímaním potrebných opatrení
- nedodržiavanie fyziologických, hygienických podmienok výchovy a vzdelávania pri zabezpečovaní organizácie vyučovania
- nevybudovanie základných učebných priestorov pre vyučovanie telesnej/telesnej a športovej výchovy a prírodovedných predmetov

Kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie spĺňali vedúci pedagogickí zamestnanci v 93 % kontrolovaných subjektov. Prvú atestáciu nevykonali 3 riaditelia a požiadavku odbornej spôsobilosti na stupeň a odbor vzdelania pre príslušný druh a typ školy nespĺňali 5 riaditelia ¹⁴, z nich boli 3 pedagogickí zamestnanci poverení riadením školy. Funkčné vzdelávanie neabsolvovali zástupcovia riaditeľov v 6 školách ¹⁵. Zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľmi, ktorí spĺňali kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, záviselo prevažne od veľkosti škôl, sociálneho zloženia žiackych kolektívov alebo špecifického zamerania subjektov. Analýza príslušnej dokumentácie, ktorú poskytli riaditelia subjektov na kontrolu, preukázala skutočnosť, že vyšší počet neodborne odučených hodín bol v špeciálnych triedach, ďalej v primárnom vzdelávaní v predmete *informatika/informatická výchova* (53,76 %). V jednej neplnoorganizovanej ZŠ ¹⁶ riaditeľka neplnila priamu vyučovaciu činnosť, nezabezpečila pre začínajúcu učiteľku adaptačné vzdelávanie a odbornosť vyučovania zaistila len na 24 %. V ďalšej ZŠ ¹⁷ bola

¹³ ZŠ, Nováčany 102

¹⁴ ZŠ, Dolné Saliby 19; ZŠ s VJM – Magyar Tannyelvű Alapiskola, Dolné Saliby 122 – Alsószeli; ZŠ, Veľký Klíž 106; CZŠ s MŠ s VJM – Egyházi Alapiskola és Óvoda Két – Kety 218; ZŠ s MŠ s VJM, Nová Bašta – Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Óvoda, Újbást; ZŠ s VJM, Král’ – Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Sajoszentkirály 266; ZŠ, Nováčany 102; ZŠ s MŠ, Hlavná 162/73, Plechovice

¹⁵ ZŠ, Ul. SNP 3, Ivanka pri Dunaji; SZŠ, Mládežnícka 51, Banská Bystrica; ZŠ s MŠ Sándora Petőfiho s VJM – Petőfi Sándor Alapiskola és Óvoda, Fučíkova 425, Sládkovičovo; ZŠ Endre Adyho s VJM – Ady Endre Alapiskola, Adyho 9, 94 301 Štúrovo; ZŠ s VJM – Alapiskola, Školská 8, Pribeta; CZŠ sv. Michala, Kendice 424

¹⁶ ZŠ, Nováčany 102

¹⁷ ZŠ s MŠ s VJM, Nová Bašta – Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Óvoda, Újbást

odbornosť vyučovania zaistená len na 2,2 %, odborne sa vyučoval iba predmet *náboženská výchova*. Zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľmi, ktorí spĺňali kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky v nižšom strednom vzdelávaní, nebolo dostatočné v predmetoch *informatika, občianska náuka, svet práce, technika, fyzika, chémia a vo výchovných predmetoch*. V plnoorganizovaných školách s vyšším počtom tried ako 12 dosiahla odbornosť vyučovania 93,2 % a v školách s menším počtom tried ako 7 bola odbornosť zaistená na 78,2 %.

V priebehu inšpekcie bola intenzívnejšie venovaná pozornosť zisteniam súvisiacich so zabezpečením odbornosti vyučovania a s vytváraním primeraných priestorových a materiálno-technických podmienok pre plnenie ŠVP predmetov vzdelávacej oblasti *človek a svet práce*. Vyššie percento neodborne odučených hodín v nižšom strednom vzdelávaní bolo zaznamenané v predmetoch *technika* 57,93 % a *svet práce* 37,55 %. Najvyššia miera odbornosti vyučovania predmetov vzdelávacej oblasti *človek a svet práce* bola zabezpečená vo veľkých školách (64,3 %), nižšia vo veľkostne stredných školách (46,5 %) a najnižšia v malých školách (33,1 %). Úplne neodborne sa obidva predmety vyučovali v 29 školách veľkostne zaradených medzi malé, v 6 školách zaradených medzi stredné školy a len v 1 z veľkých škôl¹⁸. V Nitrianskom kraji v školách s vyučovacím jazykom maďarským vyučovali predmety *technika* a *svet práce* učitelia, ktorí nespĺňali kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky. Vo väčšine z kontrolovaných škôl vyučovali tieto predmety v základnej hodinovej dotácii. V 26 ZŠ v snahe rozvíjať základné pracovné zručnosti a skúsenosti žiakov posilnili na 1. stupni predmet *pracovné vyučovanie*, na 2. stupni predmet *technika* a v špeciálnych triedach na oboch stupňoch *pracovné vyučovanie*. V 12 školách túto oblasť posilnili aj z dôvodu zapojenia sa do projektov *Podpora polytechnickej výchovy* a *Podpora profesijnej orientácie žiakov v ZŠ zameraného na prípravu žiakov pre odborné vzdelávanie prostredníctvom polytechnickej výchovy a rozvoj ich pracovných zručností potrebných pre prax*. Viaceré školy zaradili do UP nové predmety – *domov a práca, remeselné práce, základy ošetrovatelstva, práce v domácnosti ...* Vyučovací proces sa realizoval v priestoroch školských dielní, v učebniach informačno-komunikačných technológií (ďalej IKT), v cvičných školských kuchynkách, prípadne na školských pozemkoch. Priestorové podmienky školských dielní nie vždy zodpovedali počtu žiakov, bezpečnostným a hygienickým požiadavkám alebo neboli vybavené vhodným školským nábytkom. Niekde sa z dôvodov revitalizovania školských dielní alebo z dôvodu neodborného vyučovania predmetov realizoval vzdelávací proces v kmeňových triedach.

Vo vzťahu k počtu žiakov a k realizácii cieľov ŠkVP mala väčšina zo sledovaných škôl primerane vybudované **vnútorné** a **vonkajšie priestory**, disponovali základnými učebnými priestormi. Exteriéry škôl sa zmysluplne využívali aj na realizáciu činnosti ŠKD a rôznych záujmových útvarov, na realizáciu mimovyučovacích aktivít. Viacero školských budov i vonkajších areálov prešlo významnými rekonštrukciami, ale vybudovaný bezbariérový prístup malo len 30 % škôl (upravené učebné priestory, sociálne zariadenia pre žiakov so ZZ). Kmeňové triedy boli v školách dostatočne veľké, účelne zariadené novým školským nábytkom, viaceré vybavené interaktívnymi tabuľami. Väčšina subjektov disponovala okrem tried aj odbornými učebňami na vyučovanie *cudzích jazykov, informatiky, prírodovedných predmetov, výtvarnej a hudobnej výchovy*, mali vybudované školské knižnice. V 27 subjektoch komplexné plnenie učebných osnôv predmetu *telesnej/telesnej a športovej výchovy* čiastočne obmedzovala absencia telocvične a z toho dôvodu využívali náhradné priestory, napríklad aj v upravených pivničných priestoroch. V 19 % subjektov nevybudovaním odborných učební pre vyučovanie predmetov *fyzika, chémia, biológia* bola nedostatočne zabezpečená podpora rozvíjania praktických zručností žiakov v prírodovednej

¹⁸ Bližšie informácie sú uvedené v správe Odbornosť vyučovania na 2. stupni ZŠ vo vzťahu k počtu tried.

oblasti. V 3 školách¹⁹, v ktorých sa vzdelávali rómski žiaci, sa vyučovanie z dôvodu vysokého počtu žiakov realizovalo v dvoch zmenách. Ďalšie 2 ZŠ²⁰ sídlili v priestoroch národných kultúrnych pamiatok, využívanie priestorov budov bolo obmedzené pre ich postupnú rekonštrukciu.

V subjektoch zabezpečovali prevažne vhodné **materiálno-technické podmienky**. Vo výchovno-vzdelávacom procese vyučujúci uplatňovali len učebnice schválené ministerstvom školstva. Ojedinele školy (8 %) kompenzovali nedostatok učebníc, ktoré neboli ústrednou dodávkou včas doručené (*hudobná výchova pre 1. ročník, anglický jazyk a pracovné zošity k učebnici pre ročníky primárneho vzdelávania, technika pre 8. ročník, čítanka a vlastiveda pre žiakov s mentálnym postihnutím*), zapožičaním z iných škôl, kopírovaním, prípadne zakúpením. V 15 % škôl, kde nevybudovali odborné učebne pre vyučovanie prírodovedných predmetov, chýbali demonštračné súpravy a učebné pomôcky na realizáciu praktických aktivít, laboratórnych cvičení, niekde chýbali aktuálne nástenné gramatické a matematické tabule, mapy, edukačné programy. Nedostatočné vybavenie didaktickými kompenzačnými pomôckami pre žiakov so ŠVVP malo 9 % škôl. Vzhľadom na počet evidovaných žiakov boli školy primerane vybavené funkčnou didaktickou technikou a prostriedkami IKT. Žiaci aj učitelia mali zabezpečený prístup k internetu v učebni IKT, ktorú využívali na vyučovanie všetkých povinných predmetov. Zastaranú a nefunkčnú didaktickú techniku dopĺňali v školách kvalitnejšou výpočtovou technikou prostredníctvom realizácie rozličných projektov. Zvýšil sa najmä počet menších škôl, v ktorých boli interaktívne tabule nainštalované vo všetkých triedach. K negatívnym zisteniam patrila skutočnosť, že školy, ktoré vykazovali dostatočný počet počítačov, ich mali často nefunkčné, nepostačovali súčasným technickým parametrom, boli málo výkonné. Prevažne sa nedali opraviť ani repasovať, na zakúpenie novej generácie notebookov pre väčší počet žiakov nemali v školách finančné prostriedky.

Podmienky **bezpečnosti a ochrany zdravia** boli v kontrolovaných subjektoch prevažne zabezpečené dôsledne a primerane. Vypracované školské poriadky, niekde aj a vnútorné interné smernice o prevencii šikanovania, boli sprístupnené na webových sídlach škôl. V 8 % škôl sa vyskytli nedostatky v rozpracovaní pravidiel vzájomných vzťahov žiakov s pedagogickými zamestnancami, v stanovení podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov na aktivitách mimo vyučovania alebo nedostatky v konkrétnom postupe a spôsobe zabezpečenia preventívnych opatrení pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím. Ojedinele sa v nich vyskytli aj nesprávne stanovené kritériá výchovných opatrení, zníženej známky zo správania alebo stanovenie podmienok povolenia komisionálnej skúšky či podmienok ospravedlnenia neprítomnosti žiaka na vyučovaní zákonným zástupcom. V 14 % škôl neboli školské poriadky prerokované v pedagogickej rade alebo v rade školy. Záznamy v triednych knihách potvrdzovali, že žiaci boli na začiatku školského roka oboznámení so školským poriadkom, ale ich odpovede v anonymnom dotazníku túto skutočnosť nepotvrdili. Zo 4 386 respondentov školský poriadok nepoznalo 33 % (uviedli, že školský poriadok problematiku šikanovania nerieši) a 12 % nevedelo obsah školského poriadku posúdiť alebo jeho obsahu neporozumeli. Ustanovenú funkciu koordinátora prevencie mali okrem 3 ZŠ vo všetkých subjektoch. V neplnoorganizovaných školách túto funkciu plnili zvyčajne riaditelia škôl. Koordinátori prevencie zabezpečovali realizáciu preventívno-výchovných programov, kooperovali s odbornými zamestnancami poradenských centier, lekármi, pediatrami, policajtm. Z 348 opýtaných členov žiackych parlamentov s koordinátorom prevencie spolupracovalo 43 % členov, 24 % nespupracovalo a 32 % školského koordinátora prevencie nepoznala. Na príprave a organizovaní preventívnych programov a školských aktivít sa v 34 školách podieľali aj žiaci

¹⁹ ZŠ, Zdoňa 160, Sady nad Torysou; ZŠ s MŠ, SNP 47, Krompachy; ZŠ, Moskovská 1, Michalovce

²⁰ Katolícka ZŠ sv. Jána Nepomuckého, Kósu Schoppera 22, Rožňava; ZŠ – Alapiskola, Hlavná 1, Drahňov

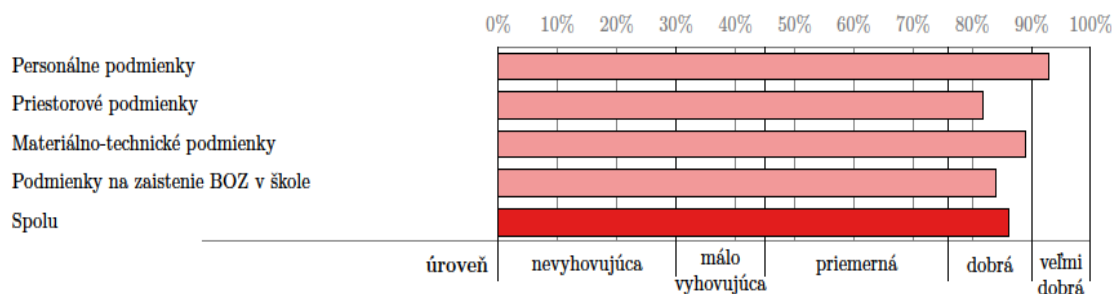
prostredníctvom školského parlamentu, v 5 školách vedúci pedagogickí zamestnanci názory členov žiackej samosprávy neakceptovali. Za najúčinnjší spôsob monitorovania negatívnych prejavov v správaní sa žiakov považovali v školách zabezpečenie systému plánovaného pedagogického dozoru vo všetkých vnútorných i vonkajších priestoroch a niekde aj zavedenie kamerového systému. Koordinátori v 64 % škôl realizovali monitoring zameraný na zistenie postojov a osobných skúseností žiakov s omamnými látkami a alkoholom, komplexné spracovanie výsledkov monitoringu prevažne nerealizovali. Pozornosť mapovaniu príznakov šikanovania a negatívnych prejavov v správaní sa žiakov venovali najmä triedni učitelia v rámci triednických aktivít, dôkladnejšie spracovanie zistení nevykonávali. Výsledné zistenia z dotazníka zadávaného školskou inšpekciou, ktorým bol monitorovaný aj výskyt šikanovania, poukázali na skutočnosť, že v každej z kontrolovaných škôl sa žiaci stretli s niektorou z foriem šikanovania. Osobnú skúsenosť so šikanovaním malo 25 % žiakov, svedkami šikanovania počas prestávky (prevažne na sociálnom zariadení) bolo 43 % žiakov, mimo budovy školy 18 % respondentov. Medzi najčastejšie prejavy šikanovania patrilo slovné urážanie, ponižovanie, vysmievanie sa spolužiakom, telesné napadnutie. Väčšina žiakov uviedla, že so šikanovaním sa zverili rodičom, triednemu učiteľovi, priateľovi alebo spolužiakovi. Na linku dôvery zavolalo 15 žiakov (0,34 %) a nikomu sa so šikanovaním nezverilo 365 žiakov (8,30 %). Stretnutí spoločne s vyučujúcimi, na ktorých sa riešili výchovné problémy spolužiakov, sa nezúčastňovalo 33 % členov ŽSR, 48 % nevedelo na otázku odpovedať. Zasadnutí výchovných komisií sa zúčastnilo 18 % členov žiackych rád.

V školách pri organizácii vyučovania a vyhotovovaní rozvrhov hodín prevažne dodržiavali základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov a učiteľov. Nedostatky v 23 % subjektoch sa týkali realizovania vyučovania v prvom ročníku v popoludňajších hodinách; nedodržania najvyššieho počtu žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím ľahkého stupňa v kombinácii s iným postihnutím alebo nedodržania najvyššieho počtu žiakov v triede s rôznymi ročníkmi; prekročenie najvyššie stanoveného počtu žiakov v triede; nedodržania stanoveného začiatku a ukončenia vyučovania alebo dĺžky vyučovacích hodín a prestávok či určeného počtu vyučovacích hodín v jednom dni.

Súčasťou dokumentácie súvisiacej s organizovaním exkurzií, kurzov, výletov boli informované súhlasy zákonných zástupcov žiakov. Súhlas potvrdzovali prevažne komplexne na celý školský rok alebo priebežne na jednotlivé aktivity. V prípravných fázach mimoškolských akcií učitelia preukázateľne (záznamom v triednej knihe) poučili žiakov o pravidlách bezpečného správania.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v školách celkovo na dobrej úrovni (graf č. 6).

Graf č. 6 Podmienky výchovy a vzdelávania

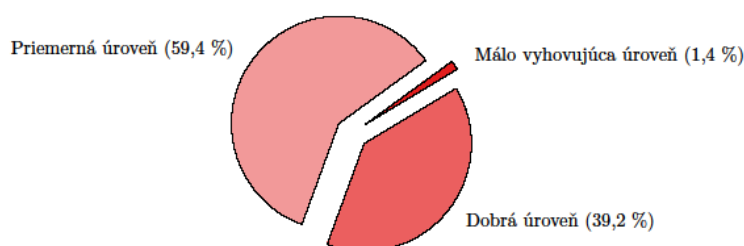
Priebeh výchovy a vzdelávania

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa boli sledované hospitáciami na vyučovacích hodinách predmetov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania zo vzdelávacích oblastí **jazyk a komunikácia** (slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, anglický, nemecký a ruský jazyk); **matematika a práca**

s **informáciami** (matematika, infromatická výchova, informatika); **človek a príroda** (prvouka, prírodoveda, fyzika, chémia, biológia); **človek a spoločnosť** (vlastiveda, občianska náuka, dejepis, geografia); **človek a hodnoty** (etická výchova, náboženská výchova, náboženstvo); **človek a svet práce** (pracovné vyučovanie, technika) **umenie a kultúra** (hudobná a výtvarná výchova, výchova umením); **zdravie a pohyb** (telesná výchova, telesná a športová výchova, športová príprava). Celkovo bolo vykonaných **5 923** hospitácií, z nich v nultom ročníku 31, v špeciálnych triedach 90, na 1. stupni ZŠ **2 860** a na 2. stupni **2 942** hospitácií.

V **56** subjektoch dosiahol výchovno-vzdelávací proces **dobrú úroveň**, v **85 priemernú** a v **2** školách²¹ mal edukačný proces **málo vyhovujúcu** úroveň (graf č. 7).

Graf č. 7 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebeh výchovy a vzdelávania

Pozitívne zistenia

- názorné sprístupňovanie poznatkov s efektívnym využitím učebných pomôcok
- vytváranie bezpečnej priateľskej pracovnej atmosféry vyučovania využívaním verbálneho pozitívneho hodnotenia

Negatívne zistenia

- nestanovenie výchovných cieľov zameraných na formovanie hodnotových postojov s premyslenou spätnou kontrolou ich plnenia
- nediferencovanie úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie štýly jednotlivcov a rozdielnu úroveň ich vzdelávacích schopností a zručností

Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií žiakov v kontrolovaných predmetoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania

Edukačný proces sa celkovo vyznačoval priateľskou pracovnou atmosférou, ktorú vyučujúci vytvárali svojim pozitívnym povzbudzujúcim prístupom a častejším uplatňovaním krátkého motivujúceho verbálneho hodnotenia činností a výkonov žiakov. Prevažne jasne a zrozumiteľne formulovali **výchovno-vzdelávacie ciele**, špecifikovali očakávané výsledky učenia sa žiakov. Na niektorých hodinách (25 %) chýbalo komplexné vymedzenie cieľov v súlade s požiadavkami na vedomosti a zručnosti vzdelávacieho štandardu alebo vymedzenie afektívnych cieľov s výraznejšou orientáciou na rozvíjanie želaných hodnotových postojov. Ojedinele vyučujúci neposkytli žiakom primerané množstvo informácií o obsahu vyučovania, o činnostiach, ktoré mali počas hodiny vykonávať. Prostredníctvom stimulujúcich otázok, zadávaním zaujímavých a tvorivých úloh priebežne verifikovali porozumenie, aktívne počúvanie a sledovali procesy osvojovania učiva. Na 36 % hodín absentovalo premyslené realizovanie záverečnej spätnej väzby, overenie pochopenia a osvojenia nových poznatkov a zároveň plnenia cieľov vyučovacej hodiny. Pri sprístupňovaní nových poznatkov kládli vyučujúci dôraz na veku primeranosť, na zrozumiteľnosť, na dodržiavanie zásady postupnosti

²¹ Trnavský kraj – ZŠ, Školská 840, Lehnice; Košický kraj – ZŠ, Nováčany 102,

a názornosti. Nové učivo prezentovali zväčša s dôrazom na vytváranie správnych predstáv s pomocou rozmanitých názorných i manipulačných učebných pomôcok. Učebnice, učebné texty a učebné i kompenzačné pomôcky boli účelne využité najmä v expozičnej a fixačnej fáze procesu. Na viac ako polovici hodín bola použitá aj didaktická audiovizuálna technika. Učitelia takmer na 40 % hodín nediferencovali úlohy s ohľadom na rozličné vzdelávacie schopnosti jednotlivcov, s ohľadom na rôznosť ich vedomostného potenciálu či rozdielne vzdelávacie štýly žiakov. Absentovala personalizácia edukačného procesu. Frontálne zadávané úlohy a činnosti sa líšili len rozsahom, prípadne počtom, zriedka stupňom náročnosti. V bežných triedach venovali vyučujúci začleneným žiakom adekvátnu pozornosť, zadávali im úlohy zodpovedajúce špecifikám ich znevýhodnenia, optimalizovali učebnú záťaž s ohľadom na individuálne tempo, poskytovali dlhší časový limit na riešenie úloh a umožňovali im pracovať s didaktickými i s technickými kompenzačnými pomôckami. V niektorých triedach s väčším počtom začlenených žiakov pomáhali učiteľom aj špeciálni pedagógovia a v triedach nultých ročníkov asistenti učiteľa. Učebné potreby začlenených žiakov so ŠVVP neboli uplatňovaním špecifických didaktických intervencií na 20 % vyučovacích hodín zohľadňované.

Rozvíjanie poznávacích kompetencií podporovali učitelia vytváraním správnych predstáv, vedením žiakov k aktívnemu využívaniu osvojených pojmov, postupov, algoritmov. Nové učivo sprístupňovali zväčša zrozumiteľne, na základe aktualizácie predošlých vedomostí žiakov. Výklad teoretických poznatkov primerane doplnili poznatkami z bežného života. V dostatočnej a vyváženej miere uplatňovali motiváciu a evokáciu, vnútropredmetové a medzipredmetové vzťahy. Zadávané úlohy a činnosti boli zamerané na porozumenie, zapamätanie, aplikáciu i na praktické využívanie nadobudnutých zručností. Pri riešení príkladov z reálneho života viedli žiakov k hľadaniu viacerých alternatívnych spôsobov riešenia úlohy. Žiaci najmä v nižších ročníkoch neboli pasívni, prejavovali prirodzený záujem o učenie, aktívne sa podieľali na vlastnom poznávaní. Približne na polovici z hospitovaných hodín zadávali vyučujúci aj úlohy na rozvoj vyšších myšlienkových procesov (najmenej na hodinách *matematiky* – 43 % a najviac na hodinách predmetov vzdelávacej oblasti *človek a spoločnosť* – 59 %). Obsah zadávaných úloh prevažne prepájal už osvojené vedomosti žiakov s novými poznatkami z rôznych oblastí a predmetov (*fyzika, technika, finančná gramotnosť, geografia*). Žiaci pri hľadaní spojitostí medzi informáciami zo súvislých i nesúvislých textov potrebovali pomoc učiteľa. Vyučujúci im zväčša neposkytli dostatok času na samostatnú analýzu textu úlohy alebo naopak, zadania úloh sami zdĺhavo komentovali. Len najšikovnejší jednotlivci dokázali použiť vedomosti v neštandardných situáciách, vyvodzovať závery, riešiť problémové úlohy z bežného života. Väčšina žiakov riešenie úloh nezvládla, nedokázali vecne a odborne argumentovať.

Proces rozvíjania **kompetencií k celoživotnému učeniu sa** bol na hodinách málo zreteľný, a nie vždy efektívny. Pozornosť a sústredenosť žiakov k práci udržiavali učitelia priebežným pozitívnym oceňovaním ich výkonov prevažne v emočnej rovine. Ich výkony hodnotili jednoduchými krátkymi slovnými výrokmi. Čiastočne nimi povzbudzovali jednotlivcov k ďalšiemu zlepšovaniu sa a napredovaniu v učení. Spôsob hodnotenia klasifikačným stupňom uplatnili na 34 % hospitovaných hodín. Klasifikovaní boli prevažne úspešní žiaci, ktorí súvisle a samostatne rekapitulovali učebnú látku alebo žiaci, ktorí počas vyučovacej hodiny prejavovali mimoriadnu aktivitu. Pri hodnotení klasifikačným stupňom menej úspešného žiaka absentoval slovný komentár k pozitívnym stránkam jeho výslednej učebnej činnosti a súčasne poukázanie na nedostatky, chyby, ktoré sa vyskytli v jeho výkone. Spôsob rozvíjania sebahodnotiacich spôsobilostí nevedol jednotlivcov k uvedomovaniu si silných a slabých stránok svojho učenia sa, nevedol ich k zodpovednosti za vlastné výsledky. Učitelia len na 40 % hodín aktivizovali žiakov ku konštruktívnemu zhodnoteniu samostatnej činnosti. Žiaci v nižších ročníkoch primárneho vzdelávania používali častejšie neverbálne hodnotenie

pomocou dohodnutých symbolov. Vo vyšších ročníkoch dokázali jednotlivci veku primerane posúdiť svoje výkony, uvedomiť si chybu, identifikovať príčinu jej vzniku. Väčšinou však boli ich vyjadrenia stručné, neucelené, neopierali sa o znalosť kritérií a postupov hodnotenia. Niektorí sa pri sebahodnotení obmedzovali len na stanovenie známky.

Vytváranie predpokladov pre rozvíjanie **komunikačných kompetencií** bolo silnou stránkou 83 % hospitovaných hodín všetkých predmetov. Pozitívnymi znakmi edukačného procesu boli cieleňá vzájomná interakcia a komunikácia medzi učiteľmi a žiakmi, kultivovaný prejav učiteľov, zadávanie a realizácia rôznorodých jazykových činností. Vyučujúci stimulovali záujem žiakov o učenie kladením otvorených otázok, tvorením dialógov, aktivizáciou žiakov k súvislému jazykovému prejavu, zážitkovým učením, rôznymi hrovými formami. K nedostatkom viacerých hodín patrilo adresovanie otázok konkrétnemu žiakovi alebo len aktívnym žiakom v triede, bezdôvodné používanie nápovedných otázok či zdôrazňovanie správnych odpovedí žiakov ich doslovným zopakovaním. Ojedinele neposkytli učitelia žiakom dostatočný priestor na formulovanie vlastných otázok, na tvorbu krátkych dialógov niekde aj z dôvodu nedostatočne osvojenej elementárnej slovnej zásoby jednotlivcov. Stabilným pozitívom vo výučbe predmetov vzdelávacej oblasti *jazyk a komunikácia* bolo výrazné stimulovanie žiakov k práci s textom, k čítaniu a k počúvaniu s následnou kontrolou porozumenia textu a prezentovania získaných poznatkov. Utváranie širšieho porozumenia textu sa realizovalo vyhľadávaním hlavnej myšlienky, dotváraním textu, reprodukciou, dramatizáciou, triedením a zdôvodňovaním sledovaných javov. Na hodinách *matematiky, geografie a prírodovedných predmetov* umožňovali vyučujúci žiakom často aktívne pracovať s nesúvislým textom.

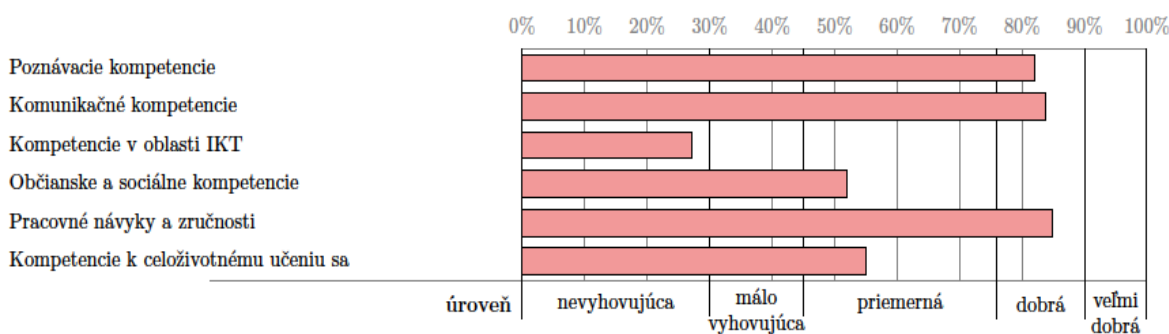
Proces rozvíjania **občianskych a sociálnych kompetencií** nebol cieľavedomý a plánovaný. V nižších ročníkoch primárneho vzdelávania využívali učitelia častejšie ciele vyučovacích hodín na podporu vytvárania želateľných hodnotových postojov, neraz aktuálne vzniknutý výchovný moment využili na usmernenie žiakov správať sa prosociálne, vzájomne sa počúvať. Vo vyšších ročníkoch najmä na hodinách predmetov vzdelávacej oblasti *človek a spoločnosť, jazyk a komunikácia* boli žiaci vedení k úcte a k pozitívnemu vzťahu k vlasti, k občianstvu a štátnosti. Jednotlivci dokázali primerane veku prejavíť záujem o vyjadrenie svojho názoru, ojedinele sa nedokázali zmysluplne a vecne vyjadriť. Na ostatných predmetoch, aj z dôvodu nestanovenia afektívnych cieľov vyučovania, rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií absentovalo napriek tomu, že preberané témy poskytovali množstvo podnetov na prezentovanie hodnotových postojov žiakov. Rozvíjanie sociálnych kompetencií obmedzovala volená organizácia výučby preferujúca frontálne činnosti. Sotva polovica z hospitovaných hodín sa vyznačovala dynamickým striedaním frontálnej práce s individuálnou samostatnou prácou žiakov alebo s niektorou inou formou skupinovej práce. V nultom ročníku a v bežných triedach 1. stupňa prispôbovali učitelia organizáciu edukácie veku a špecifikám žiakov. Únave a nižšej sústredenosti jednotlivcov predchádzali zaraďovaním telovýchovných a hudobných činností. V triedach so spojenými ročníkmi optimálne obmieňali frontálnu i samostatnú prácu, priamu a nepriamu činnosť s jednotlivými ročníkmi. V špeciálnych triedach ojedinelé zadávanie skupinovej práce obmedzovalo možnosti žiakov vzájomne si odovzdávať informácie, spolupracovať. Neraz pri zadanej práci vo dvojici jednotlivci vzájomne nekomunikovali, nespôlpracovali. Vyučujúci na 2. stupni uprednostňovali individuálne a frontálne aktivity žiakov, formy párovej, skupinovej práce, súťaže či rovesnícke vzdelávanie zaraďovali zriedkavo. V spôsobe organizovania skupinovej práce sa vyskytli viaceré nedostatky, ktoré znižovali edukačný a hodnotiaci význam kooperatívnych činností. Učitelia po ukončení skupinových aktivít z dôvodu nedostatočného časového priestoru neumožnili všetkým skupinám prezentovať výsledky činností, výkony žiakov neohodnotili, žiaci nedostali spätnú väzbu na svoje výkony.

Správne **pracovné návyky a zručnosti** si žiaci osvojovali predovšetkým pri manipulácii s rôznymi učebnými pomôckami, pri riešení praktických a aplikačných úloh, pri cvičení s telocvičným náradím a náčiním a vykonávaním činností rôznymi nástrojmi v odborných učebniach. V nultom ročníku vytvorili učitelia vhodnou organizáciou prostredie smerujúce k udržiavaniu dohodnutých pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia i správania. Niekde žiakom pri plnení pridelených pracovných činností pomáhali aj asistenti učiteľa²². V špeciálnych triedach vyučujúci nižšiu mieru zručnosti žiakov pri manuálnych činnostiach dokázali kompenzovať zadaním primeraných úloh a činností. Viedli cielene jednotlivcov k rozvíjaniu sebaobslužných zručností, k osvojovaniu hygienických návykov. Žiaci boli počas hodín disciplinovaní, primerane uplatňovali spoločenskú etiketu pri stolovaní, pri praktických činnostiach sa snažili uplatňovať naučené pracovné postupy s učebnými a kompenzačnými pomôckami. V bežných triedach pri realizovaní laboratórnych prác, žiackych experimentov dodržiavali žiaci bezpečnostné predpisy, používali ochranné prostriedky, aktívnou činnosťou získavali potrebné pracovné návyky a zručnosti. K často sa vyskytujúcim nedostatkom v tejto oblasti patrili nestanovenie jednoznačných pokynov pri zadávaní úlohy, neopodstatnené opakovanie niektorých inštrukcií, neurčenie časového intervalu na dokončenie úloh.

Rozvíjanie **digitálnych zručností** žiakov patrilo k najmenej podporovanej kompetencii na sledovaných vyučovacích hodinách. Napriek tomu, že väčšina škôl disponovala prostriedkami IKT (počítačové zostavy, interaktívne tabule a audio technika) ich využitie nebolo vo vyučovacom procese primerané. Rovnako vyučovanie *informatickej výchovy/informatiky* nebolo dostatočne zabezpečené učiteľmi, ktorí spĺňali kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky. Odbornosť vyučovania na prvom stupni dosiahla **54 %** a na druhom stupni **65 %**. Učitelia v nižších ročníkoch uplatňovali digitálnu techniku intenzívnejšie na hodinách predmetov *vlastivedy, prírodovedy*. Vyučujúci v 5. – 9. ročníku viedli žiakov k využívaniu IKT najmä pri vypracovávaní domácich úloh, referátov, projektov a digitálne technológie častejšie využívali na hodinách predmetov zo vzdelávacej oblasti *človek a príroda*. Preukázať osvojené zručnosti pracovať s interaktívnou tabuľou, s výukovým programom či s internetom mohli žiaci na 24 % z celkového počtu hospitovaných hodín.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov na prvom a druhom stupni boli na priemernej úrovni (graf č. 8).

Graf č. 8 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií žiakov v kontrolovaných predmetoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania

²² ZŠ s MŠ, SNP 47, Kropachy; ZŠ, Hlavná 346, Nižná Myšľa

Iné zistenia

- neustanovenie rady školy ²³

Skutočnosti súvisiace s neefektívnym vynakladaním finančných prostriedkov

- základný úväzok riaditeľa školy a zástupcu riaditeľa školy, t. j. počet hodín ich priamej vyučovacej činnosti tvoril počet všetkých vyučovacích hodín *informatickej výchovy a informatiky* vyplývajúcich z učebného plánu školy; obaja nespĺňali osobitné kvalifikačné požiadavky na vyučovanie týchto predmetov ²⁴
- kontrolou osobných rozvrhov hodín učiteľov sa zistila skutočnosť, že *telesnú a športovú výchovu* s dvojhodinovou týždennou dotáciou v 2 skupinách vytvorených zo žiakov 4., 5. a 6. ročníka vyučovali súčasne 2 alebo 3 vyučujúci; vyučovacie hodiny boli započítané do základného týždenného úväzku priamej vyučovacej činnosti súčasne 3 pedagogickým zamestnancom ²⁵

Záver

Stratégiu a smerovanie výchovno-vzdelávacej činnosti kontrolovaných subjektov v oblasti primárneho a nižšieho stredného vzdelávania určovali **ŠkVP**, ktoré nie vždy boli vypracované tak, aby sa prostredníctvom nich zaistila realizácia edukácie podľa príslušných ŠVP. Vymedzené strategické ciele v niektorých dokumentoch ojedinele nezodpovedali reálnym podmienkam škôl a nedostatky zaznamenané vo vyhotovených učebných osnovách, učebných plánoch negatívne ovplyvňovali proces výchovy a vzdelávania. K pozitívnym stránkam v **riadení školy** patrili sprístupnenie ŠkVP verejnosti, zapájanie žiakov do školských i mimoškolských aktivít, podpora odborného rastu pedagogických zamestnancov v súlade s vypracovaným ročným plánom kontinuálneho vzdelávania, služby školy zabezpečujúce riešenie osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb žiakov. Menšiu pozornosť venovali riaditelia škôl výkonu štátnej správy v 1. stupni, kooperácii i participácii metodických orgánov na riadení školy a následne sa venovali realizácii vnútornej školskej kontrole. K najslabším článkom kontrolného systému patrili neprijímanie opatrení k nedostatkom a kontrole ich plnenia. Najviac nedostatkov bolo zaznamenaných v oblasti poskytovania a vytvárania podmienok pre vzdelávanie žiakov so ZZ, zo SZP a z MRK.

Oblasť **podmienok výchovy a vzdelávania** priaznivo ovplyvňovali viaceré pozitívne zistenia. Väčšina riaditeľov a ostatných vedúcich pedagogických zamestnancov spĺňala kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. V bezpečnom, motivujúcom a esteticky upravenom prostredí škôl prevládala medzi členmi pedagogického kolektívu prevažne vzájomná dôvera. Využívanie vnútorných i vonkajších priestorov v prevažnej väčšine škôl v mimovyučovacom čase bolo účelné. Zlepšenie si vyžadovalo zabezpečenie odbornosti vyučovania v špeciálnych triedach a v neplnoorganizovaných školách, dobudovanie chýbajúcich telocviční v malých vidieckych školách a dobudovanie odborných učební. K preukázateľne slabým oblastiam patrila realizácia preventívneho monitorovania správania žiakov za účelom odhaľovania negatívnych javov a príznakov šikanovania s následným vyhodnotením zisteného stavu a prijímaním potrebných opatrení na eliminovanie príčin vzniku negatívnych javov a príznakov nevhodného správania sa jednotlivcov.

Pozitívnymi znakmi **výchovno-vzdelávacieho procesu** boli vytváranie vhodnej pracovnej atmosféry, získavanie praktických návykov a zručností dodržiavaním správnych pracovných postupov, posilnenie názornosti vyučovania vhodnými učebnými pomôckami a využívaním rôznych súvislých i nesúvislých učebných textov. V špeciálnych triedach k pozitívam patrilo rešpektovanie špecifických vzdelávacích potrieb žiakov. Kvalitu edukácie znižovali

²³ ZŠ, Lekárovce 305

²⁴ ZŠ s MŠ, Hlavná 267, Kuzmice

²⁵ Katolícka ZŠ sv. Jána Nepomuckého, Kósu Schoppera 22, Rožňava

nekomplexné formulovanie vyučovacích cieľov, najmä chýbajúca formulácia afektívnych cieľov, formálne realizovaná záverečná spätná väzba, málo funkčná diferenciacia úloh a zadaní vzhľadom na vzdelávacie schopnosti a preferujúci učebný štýl žiaka. K slabým stránkam edukácie prináležalo ojedinelé zadávanie úloh podporujúcich aktívnu, tvorivú myšlienkovú činnosť a tiež nepodnecovanie žiakov k samostatnému získavaniu poznatkov a k experimentovaniu. Zásadne cieľavedomejší prístup a systematické podporovanie si vyžadovalo rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií prostredníctvom uplatňovania kooperatívnych foriem vyučovania s osobitým dôrazom na prosociálnu a etickú výchovu spojenú s formovaním hodnotových a občiansko-mravných postojov žiakov.

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia podľa závažnosti zistených nedostatkov a porušení všeobecne záväzných právnych a interných predpisov uplatnila voči vedúcim zamestnancom kontrolovaných subjektov **odporúčania, uložila opatrenia** a uložila **povinnosť prijať konkrétne opatrenia** na ich odstránenie. Zriaďovateľom 12 škôl boli zaslané **upozornenia**, ktoré súviseli s vymenovaním do funkcie riaditeľa školy pedagogického zamestnanca, ktorý nespĺňal zákonom stanovené podmienky na výkon riadiacej funkcie; s neplnením priamej vyučovacej povinnosti riaditeľa školy; s nezabezpečením odbornosti vyučovania; s málo vyhovujúcou úrovňou riadenia školy; s nedostatkami v organizácii vyučovania; s prijímaním žiakov so ŠVVP do špeciálnej triedy a ich vzdelávaním v rozpore s platnými právnymi predpismi; s nekonaním riaditeľa školy vo veci zabezpečenia plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov; s neustanovením rady školy a s neefektívnym vynakladaním finančných prostriedkov. Vzhľadom na závažnosť zistených nedostatkov v 1 súkromnej základnej škole²⁶ (neuskutočňovanie výchovy a vzdelávania podľa štátneho vzdelávacieho programu a na jeho základe vydaného školského vzdelávacieho programu, závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania) bol hlavnej školskej inšpektorke predložený návrh na vyradenie školy zo Siete škôl a školských zariadení v SR. Hlavná školská inšpektorka podala MŠVVaŠ SR návrh na vyradenie uvedenej školy zo Siete škôl a školských zariadení v SR.

Odporúčania, podnety a upozornenia

Riaditeľom škôl

- zabezpečiť dôsledné vypracovanie a dodržiavanie učebných plánov
- prispôbovať školský vzdelávací program špecifickým podmienkam škôl, využívať v praxi úspešne zavedené desegregačné programy (celodenný výchovný systém, projekt PRINED a pod.)
- zabezpečiť účinným uplatnením vnútorného systému kontroly skvalitnenie práce metodických orgánov, participovať s vedúcimi metodických orgánov na hospitačnej činnosti, zamerať sa na riešenie aktuálnych problémov edukácie, vykonávať analýzu sledovaných javov, prijímať opatrenia na odstránenie nedostatkov a kontrolu ich plnenia
- podporovať a vytvárať podmienky pre vzájomnú výmenu skúseností a vzájomnú metodickú pomoc pedagógov
- venovať pozornosť výchove a vzdelávaniu žiakov so SZP, zamerať pedagogickú diagnostiku predovšetkým na odhalenie ich skrytého potenciálu, identifikovať aj rizikové faktory a voliť vhodné intervencie v ich vzdelávaní; zacieliť pozornosť na žiakov nultého ročníka, ich integráciu a zaradovanie do bežných tried hlavného vzdelávacieho prúdu

²⁶ SZŠ 1. – 4. ročník, Batkova 2, Bratislava

- venovať pozornosť výchove a vzdelávaniu žiakov so ZZ, vrátane žiakov s mentálnym postihnutím, dodržiavať postup pri ich začlenení do bežných tried alebo špeciálnych tried, dodržiavať odporúčania zariadení výchovného poradenstva, zabezpečiť vyučovanie v špeciálnych triedach učiteľmi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky

v edukácii pozornosť zacieliť

- na podporu zavádzania metodických inovácií vo vyučovacom procese smerujúcich k rozvíjaniu individuálnych potrieb žiakov, ich zručností potrebných pre osobný a profesionálny život
- na diferencovanie úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie štýly jednotlivcov a rozdielnu úroveň ich vzdelávacích schopností a zručností
- na uplatňovanie kooperatívneho vyučovania ako prostriedku vzájomnej socializácie a kooperácie žiakov
- na zmysluplné a bezpečné využitie internetu a sociálnych médií

Zriaďovateľom

- podporovať školy pri zlepšovaní materiálno-technických podmienok – vybavenosť učebnými pomôckami, didaktickou technikou a pri revitalizovaní školských budov zabezpečiť ich bezbariérové vybavenie

Metodicko-pedagogickému centru

- priebežne vzdelávať pedagógov v súlade s aktuálnymi zmenami a inováciami vo výchove a vzdelávaní
- rozšíriť ponuku ďalšieho vzdelávania o programy zamerané na uplatňovanie stratégií, metód a spôsobov edukácie rešpektujúcich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov, rôznosť učebných štýlov a podporujúcich rozvíjanie kľúčových kompetencií, kritické myslenie, kooperáciu, sebareflexiu a aktívne učenie sa žiakov
- rozšíriť obsah vzdelávacích aktivít o témy šikanovanie, diskriminácia, ľudské práva a multikultúrna výchova

Štátnemu pedagogickému ústavu

- prezentovať v súčinnosti s priamo riadenými organizáciami MŠVVaŠ SR jednotné stanoviská k obsahu a k tvorbe štátnych vzdelávacích programov

MŠVVaŠ SR

- umožniť širšiemu okruhu pedagogických zamestnancov pripomienkovať obsah nových učebníc